

Mindig van választás

Speciális oktató, nevelő

Szakmabemutató információs mappa

Befektetés a jövőbe

Új Magyarország
FEJLESZTÉSI TERV

FELELŐS KIADÓ: PIRISI KÁROLY

KÉSZÍTŐ: KANOVA CONSULTING

PÁLYAORIENTÁCIÓS LEKTOR: HARKÁNYI ADRIENNE

INTERJÚALANY: FEKETE BEÁTA

SZAKMAI LEKTORÁLÁS: KOVÁCS DITTA

A SZAKMAISMERTETŐ MAPPA A TÁMOP 2.2.2 – „A PÁLYAORIENTÁCIÓ RENDSZERÉNEK TARTALMI ÉS MÓDSZERTANI FEJLESZTÉSE” PROJEKT KERETÉBEN KERÜLT KIDOLGOZÁSRA.

PROGRAMVEZETŐ: BORBÉLY-PECZE TIBOR BORS

A PROJEKT AZ EURÓPAI UNIÓ TÁMOGATÁSÁVAL, AZ EURÓPAI SZOCIÁLIS ALAP ÉS A MAGYAR ÁLLAM TÁRSFINANSZÍROZÁSÁVAL VALÓSUL MEG.

FOGLALKOZTATÁSI ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL
2010

www.afsz.hu
www.epalya.hu
www.eletpalya.afsz.hu

Tartalomjegyzék

A. Feladatok és tevékenységek

B. Követelmények

C. Szakképzés

**D. Kereseti lehetőségek,
elhelyezkedési kilátások**

E. Egyéb információs források

Feladatok és tevékenységek

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ebben a szakmában?
- ◆ Milyen anyagokkal, eszközökkel kell dolgoznia? (anyagok, szerszámok, műszerek, gépek...)
- ◆ Hol végzi a munkáját? (szabadban, műhelyben, irodában, üzletben...)
- ◆ Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga? (vevő, ügyfél, kolléga)

„Akkor tesszünk jót a gyermekkel, ha életterében fölszedjük a korlátokat, igyekszünk kiküszöbölni életéből a kudarccokat, ugyanakkor sikerélményhez juttatjuk, hogy erősödjön az önbizalma.”

/Dr. Pálhegyi Ferenc/

Világgazdasági és társadalmi változásokkal teli, felgyorsult világunkban a felnövekvő nemzedék talán még inkább rászorul az erős önbizalomra, mint valaha. A különböző társadalmi, gazdasági, és egyéb hatások következtében egyre több az adottságaihoz és/vagy élethelyzetéhez képest alulteljesítő, a szűkebb-tágabb társadalmi környezetében alkalmazkodási zavarokat mutató gyermek és fiatal.

A magatartási és beilleszkedési gondok, a pszichés fejlődési, személyiségfejlődési zavar jelei már kisgyermekkorban megmutatkozhatnak enyhébb tanulási és magatartási problémák tüneti formájában. Az időben nyújtott szakmai segítség a folyamatot képes akár meg is állítani, és tüneteit megszüntetni, de legalábbis enyhíteni.

Szerencsére egyre bővül azon szakemberek tábora, akik a tanulók eltérő képességeihez történő alkalmazkodást, a differenciált tanítás és tanulás fontosságát hangsúlyozzák. A gyógypedagógiai gyökerű képzésektől a személyközpontú, valamint a tehetségfejlesztő képzésekig széles skálán mozog az együttműködő és együtt munkálkodó speciális oktatók és nevelők köre.

A pedagógusképzésben szerzett ismereteikre, valamint gyakorlati tapasztalataikra építve ezek a szakemberek ismerik a sajátos személyiség szerveződés okait, tüneteit, a tanulási nehézségek okait, fajtáit, az érzelmi és viselkedészavarok megnyilvánulásait. Tisztában vannak továbbá a tanulási nehézségek és a gondolkodásfejlődés összefüggéseivel, illetve a tehetség szerveződésének feltételeivel.

A pszichopedagógia és a fejlesztő pedagógia tevékenységeiben és kompetenciájában két egymást érintő terület. Különböző módszerek segítségével igyekeznek elősegíteni a nehézségekkel küzdő gyermekek fejlődését, felzárkózását.

A **pszichopedagógia** több szakterületet (biológia, pszichológia, szociológia, pedagógia) érintő tudományág. Egy gyógypedagógiai – nevelési, oktatási, fejlesztési, terápiás és rehabilitációs – tevékenység, mely a viselkedés- és teljesítményzavarokkal, beilleszkedési/alkalmazkodási nehézségekkel küzdő gyermekek, fiatalok, és családjuk körére irányul. (E zavarok, nehézségek a bio-pszicho-szociális ártalmak következtében kialakult idegrendszeri, illetve érzelmi- és személyiségfejlődésben jelentkező pszichés sérülés miatt jelentkeznek.) A szaktevékenységet széleskörűen alkalmazhatják minden olyan területen, szervezetben, intézményben, létesítményben, ahol nevelés, képzés, fejlesztés, egészségmegőrzés, újranevelés, korrekció, gyógyítás, rehabilitációs tevékenység folyik.

A pszichopedagógia területén S. Judit, az egyik általános iskola és speciális készségfejlesztő szakiskola pszichopedagógusa kalauzol minket. *„Pszichopedagógusként speciális képzést igénylő, tanulási problémákkal küzdő gyermekekkel foglalkozom egyéni/csoportos foglalkozások keretében. Illetve dolgozom még olyan fiatalokkal, akiknek magatartási, iskolai- és beilleszkedési problémáik vannak, vagy a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményben sajátos nevelési igényűként diagnosztizált és gyógypedagógusi foglalkozásra szorulnak”* – mondja S. Judit.

Sajátos nevelési igényű (SNI) gyermek, tanuló az, aki a szakértői és rehabilitációs bizottság (ezekből az országban több működik, a fogyatékoságnak megfelelően) szakvéleménye alapján:

- testi-, érzékszervi-, értelmi- illetve beszéd fogyatékos, autista, vagy halmozottan fogyatékos;
- pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott (pl. diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia miatt).

A gyógyító pedagógiai szempontokat szem előtt tartva a pszichopedagógus tevékenységét a következő tüneteknél érdemes igénybe venni:

- kognitív funkciózavarok (pl. a figyelem, emlékezet zavara),
- a szociális fejlődés zavarai (pl. a kapcsolatteremtő készség zavara, az agresszió szocializálatlan levezetési módja),
- vegetatív tünetegyüttes és funkciózavarok (pl. csökkent terhelhetőség, alvászavarok),
- motoros funkciózavarok (pl. hiperaktivitás, mozgáskoordinációs zavarok).

A fejlesztő pedagógia viszonylag új tudományág, a pedagógia és a pszichológia határtudománya. Feladata elsősorban a normál intellektusú, de részképesség-zavarokkal, teljesítményzavarral küzdő, a tanulásban segítségre szoruló gyermekek (például olvasás-írászavaros tanulók) átlag alatti képességeinek fejlesztése. Ehhez különböző pedagógiai módszereket használnak, amelyek elősegítik a gyermekek felzárkózását az átlagos szinthez. (Részképesség-zavar: az iskolai követelmények elsajátításának és képességének – olvasás, írás, számolás – deficitje, valamint az általuk kiváltott magatartási és vagy tanulási zavarok komplex tünetegyüttese).

A fejlesztőpedagógus tehát különleges felkészültségű szakember, aki munkája során alkalmazza a prevenció (megelőző) és korrekciós fejlesztés gyakorlati formáit óvodai, iskolai csoportban, illetve egyéni fejlesztési keretek között. Tevékenységét más szakemberekkel (óvodapedagógussal, tanítóval, logopédussal, pszichológussal stb.) összehangoltan végzi.

Feladatköre kiterjed a fogyatékoságok felismerésére. A sajátos nevelési igényű

tanulók önálló fejlesztésére, diagnosztizálására, terápiájára azonban nem, mivel ez gyógypedagógusi kompetencia. A felismerést követően a megfelelő szakemberhez irányítja a gyermekeket. Amennyiben integrált oktatásban vesz részt, azt csak a fogyatékoság típusának megfelelő végzettségű gyógypedagógussal szoros együttműködésben teheti. A fogyatékos tanulók fejlesztése érdekében biztosított habilitációs és rehabilitációs órákat nem vezethet.

(Forrás: www.sulinet.hu, *Fejlesztő Pedagógia*, Összeállította: Juhászné Gáspár Dorottya)

Melyek a jellemző feladatok, tevékenységek ezeken a szakterületeken?

1. Vizsgálják a viselkedés-, magatartás- és teljesítményzavarok (főleg tanulási nehézségek) kialakulásának ok-okozati összefüggéseit, az alkalmazkodási képesség zavarának tüneti megnyilvánulásait. A szakterületükhöz tartozó fejlesztő programot dolgoznak ki, diagnosztikai és terápiás eljárásokat alkalmaznak.

„A társadalmi beilleszkedéshez, a hétköznapi élet nehézségeinek legyőzéséhez feltétlenül szükséges fejleszteni az alkalmazkodási képességet. Ennek során jelentős az egyéni bánásmód, a személyre szabott nevelési eljárások, az egészségügyi és pszichopedagógiai célú habilitációs, rehabilitációs tevékenységformák alkalmazása. Ezek együttesen enyhítik, illetve megszüntetik azokat a hatásokat, melyek a viselkedési, magatartási és teljesítményzavarokat okozzák” – magyarázza S. Judit.

Ennek érdekében a *pszichopedagógus* a következő feladatokat végzi a terápiákon:

- a szocializációt segítő képességek (együttműködés, alkalmazkodás, normakövetés, önállóság, önellátás, önkifejezés, pozitív önértékelés)

fejlesztése,

- az egyéni tanulási és ismeretszerzési technikák megtanítása, alkalmazásának fejlesztése,
- az egészség megőrzéséhez szükséges technikák, képességek megszerzésének, megőrzésének segítése,
- a környezeti nevelés, az egyéni igények alapján a saját környezet megfelelő kialakításának támogatása,
- a tanuló eredményes társadalmi beilleszkedését elősegítő szabadidős program, önkiszolgálás, munka, tehetséggondozás, felzárkóztatás, társas kapcsolatok, közösségi tevékenységek kialakításának ösztönzése, elősegítése.

Összességében a pszichopedagógiai fejlesztés és tanácsadás magában foglalja a különböző fejlődési területek (értelmi képességek, kommunikáció, beszéd, nagymozgás, finommozgás, szociális viselkedés, önkiszolgálás) fejlesztését, illetve tanácsadást a gyermekek fejlődésével, nevelésével, gondozásával kapcsolatban.

A pszichopedagógus a diagnosztikus és terápiás tevékenység fő területein lát el különböző szakfeladatokat, illetve felismeri és kezeli a következő területeken jelentkező problémákat:

- **kognitív funkciók** (végrehajtó funkciók, figyelem, koncentráció, orientáció, érzékelés, észlelés, tanulás, emlékezet);
- **affektív funkciók** (emóciók, érzelmek, hangulatok, kötődés, empátia, érzelmi intelligencia, érzelmi zavarok);
- **alapvető ismeretek** (a gyermek tanult, szerzett ismereteinek köre, tudásszintje, utánzás, megértés, aktív beszéd alapuló ismeretek, olvasás, írás-helyesírás, számolási készség, általános tájékozottság);
- **adaptív viselkedés** (önállóság, társas kapcsolatok, beilleszkedés, önkontroll, interakciók, játék, szabadidő szervezése);

- **diszkalkulia** (a matematikai készségek károsodása, mely nem magyarázható szellemi károsodással; a zavar az alapvető feladatokra – összeadás, kivonás, szorzás, osztás – vonatkozik, valamint érintheti az absztraktabb folyamatokat is);
- **diszlexia** (szövegértési problémával párosuló olvasászavar, gyakran írászavarral jár együtt);
- **diszgráfia** (a gyermek íráskészsége elmarad az életkorától elvárhatótól, és ez nem magyarázható mentális elmaradással);
- **konduktív ellátás** (a központi idegrendszer sérüléséből fakadó különböző mozgászavarok, és ehhez társuló problémák kezelése).

A **fejlesztő pedagógus** a tanulási nehézségek pedagógiai diagnosztikai módszereinek (pl. képességet mérő tesztek) gyakorlati alkalmazásával, az eredmények elemzésével és értelmezésével foglalkozik. Felismeri a tanulási zavarra utaló jeleket. Pedagógiai vizsgálatokon felméri az általános képességeket, a részképességeket, figyelmet, emlékezetet, a gondolkodást, taníthatóságot, tantárgyi ismereteket, és összeveti ezeket az életkori szinttel.

Speciális tanfolyami végzettség birtokában a különleges gondozást igénylő gyerekek diszlexia-, diszgráfia- és diszkalkulia-terápiáit is folytathatja.

Végzettségét tekintve egyenrangú társa az osztályban tanító pedagógusnak, vele munkamegosztásban dolgozik az alábbiak szerint:

- kéttanáros modell – a fejlesztő pedagógus bontott tanulócsoporttal dolgozva, a tanórával párhuzamosan egyéni vagy kiscsoportos foglalkozásokat tart, lehetőséget teremtve így kollégájának az egyéni vagy kiscsoportos foglalkozásra, korrepetálásra (a foglalkozásokat együtt vezetik);
- egyéni foglalkozás – az osztályban tanító pedagógus javaslata alapján kiemeli a rászoruló tanulót a közösségből, egyénileg foglalkozik vele (pl. tananyagpótlás hiányzás esetén);

- speciális végzettsége miatt mind kollégáinak, mind a szülőknek konzultációs lehetőségeket biztosíthat.

2. Kompetenciája határain belül maradva mindkét szakterület képviselője **elemzi az anamnesztikus** (személyes, illetve betegségekre vonatkozó) **adatokat, a viselkedés és/vagy teljesítményzavarokat előidéző okokat.**

A tüneteket értékeli a fejleszhetőség és a kompetenciakör szempontjából, illetve kidolgozzák a megfelelő módszert az oktatáshoz, fejlesztéshez. A tanulókat képességük és más szempontok (egyedi tulajdonságaik) szerint csoportba sorolják, és ennek tudatában dolgozzák ki nekik a megfelelő képzési, fejlesztési tervet. A speciális program keretében történő fejlődés, felzárkózás folyamatát tanulmányozzák és értékeli. A **pszichopedagógus** a diagnosztikus és terápiás eljárásokat szakmai belátása szerint alkalmazza a hagyományos és alternatív pedagógia módszereivel, a gyógypedagógia fejlesztő eljárásaival a gyermek problematikájához, személyiségéhez igazodva. A **fejlesztő pedagógus** a beiskolázást megelőző vizsgálatok, illetve a komplex pszichológiai-pedagógiai vizsgálatok pedagógiai részét végzi.

Kompetenciakörük függvényében speciális foglalkozásokat is szerveznek:

- sajátos nevelési igényű gyermekeknek,
- beilleszkedési, tanulási, magatartási zavarokkal küzdő gyermekek komplex fejlesztésére,
- hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű, speciális szükségletű gyermekek fejlesztésére.

„Iskolai feladataim során nyilvántartásba veszem a vizsgálaton megjelent gyermekeket, tanulókat, regisztrálom őket a forgalmi naplóban. A képességfejlesztő, terápiás, egyéb szakirányú foglalkozásokon részt vevő

gyermekeknek, tanulóknak nyújtott ellátásról részletes munkanaplót vezetek. Ebben a gyermek személyes adatain kívül szerepel biológiai, pszichológiai állapotának felmérése, a szociális helyzetére vonatkozó megállapítások. Ezek együtt segítik a pontos diagnózis megállapítását, a megfelelő terápia kidolgozását” – mondja S. Judit.

A foglalkozások alatt figyelemmel kísérik a tanulók fejlődését, az egyéni vagy csoportos foglalkozás ütemtervét a fejlődés mértékéhez igazítják. Rendszeresen egyeztetnek, konzultálnak a gyógypedagógussal, pedagógussal, külsős szakemberekkel, hasonló speciális iskolákkal az oktatás, nevelés, fejlesztés folyamán.

„A fejlesztő foglalkozásokon a szakszerű módszerek, terápiák alkalmazása mellett ugyanolyan fontos, hogy a pszichopedagógus megerősítse a gyermekek pozitív tulajdonságait, belső értékeit, önbizalmát. Biztosítsa nekik a képességeikhez mért sikerélmények elérését, alakítsa ki pozitív énképüket. Utóbbi az egészséges önbizalom felépítéséhez szükséges, hogy képes legyen megfelelni a társadalom elvárásainak” – magyarázza S. Judit.

A diagnózis felállításának folyamatában felhasznált fő eszközök, eljárások:

- exploráció (kikérdezés, megfigyelés, vizsgálat), anamnézis, különböző szűrővizsgálatok,
- interjú, környezettanulmány,
- speciális tesztek (teljesítmény- és képességmérő, valamint szociális tesztek),
- intelligenciavizsgálatok, felmérések játékos formában.

3. A pszichopedagógus és a fejlesztő pedagógus egyaránt **közreműködnek abban a speciális programban, amely a pedagógiai fejlesztés és korrekció révén a gyermek általános éretlenségének, illetve részképesség-zavarainak**

megelőzésére, csökkentésére, illetve megszüntetésére szolgál. Felismerik az orvos, illetve egyéb szakember segítségét igénylő helyzeteket.

A fejlesztő pedagógus feladatköréből fakadóan alapvetően, a pszichopedagógus pedig a pedagógusok igényeitől függően részt vesz az alábbi szakfoglalkozáson kívüli (pl. napközis) tevékenységekben:

- a tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek íráskészségét, olvasási, számolási készségét fejlesztő feladatok megoldása,
- lelassult mentális fejlődésű tanuló esetében a fejlesztő feladatok megoldása,
- a magatartási, beilleszkedési nehézséggel küzdő tanuló fejlesztő feladatainak megoldása és a magatartás rendezése,
- a hiperaktív, vagy figyelemzavarral küzdő tanuló fejlesztő feladatainak megoldása, és a hiperaktivitás rendezése, a figyelemzavar terápiája,
- az autisztikus viselkedésű tanuló fejlesztő feladatainak megoldása, és a speciális problémák rendezése.

„Intézményünk nagyon fontosnak tartja, hogy kapcsolatot tartson és együttműködjön minden olyan intézménnyel és személlyel, aki segíteni tudja a gyermekek egészséges személyiségfejlődését. Háromhavonta konzultációs lehetőséget biztosítunk iskolánkban a kistérség pedagógusainak. Ez különböző esetmegbeszélő csoportok, szakmai továbbképzések, közös munkamegbeszélések szervezését jelenti, igény szerint kiválasztott témakörben. A pozitív visszajelzések azt mutatják, hogy ezek a rendezvények sikeresek és hasznosak” – mondja S. Judit

A pszichopedagógus a prevenció jegyében iskolai szűrővizsgálatokat is végez, a gyermek lelki fejlődésében zavart okozó családi problémák esetében tanácsot ad. Igény szerint különböző témájú (pl. fogyatékos, hiperaktív, figyelemzavaros

gyereket nevelőknek stb.) szülőcsoportokat szervez, koordinálja a foglalkozásokat.

4. Mindkét szakterület képviselője **közreműködik** az enyhén fogyatékos, sajátos nevelési igényű, nehezen kezelhető gyerekek körében végzett **általános jellegű nevelési, oktatási, képzési és fejlesztési teendők ellátásában**. Részt vesznek a nekik kidolgozott tananyag feldolgozásában, a tantárgyi tartalmak összeállításában, módosításaiban.

A tananyag feldolgozásánál:

- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készítenek, személyre szabott haladási ütemet biztosítanak, és ennek megfelelő módszereket, technikákat alkalmaznak;
- a tanórai tevékenységekbe, foglalkozásokba a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépítik, az adott szükséglethez igazodó módszereket alkalmaznak a folyamatos értékelés, a hatékonyság-vizsgálatok, a tanulói teljesítmények elemzése alapján;
- egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat (lehetőségeket) keresnek;
- alkalmazkodnak az eltérő képességekhez, az eltérő viselkedésekhez;
- együttműködnek különböző szakemberekkel (pl. logopédus), iránymutatásaikat, javaslataikat beépítik a pedagógiai folyamatokba.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő – a tanuló fogyatékoságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező – **pszichopedagógus**:

- segíti a pedagógiai diagnózis értelmezését, javaslatot tesz a specifikus módszerek, módszerkombinációk alkalmazására;
- javaslatot tesz a fogyatékoság típusához, a tanuló egyéni igényeihez

szükséges környezet kialakítására (a tanuló elhelyezése az osztályteremben, megvilágítás, hely- és helyzetváltoztatást segítő bútorok, eszközök alkalmazása stb.);

- segítséget nyújt a tanuláshoz, művelődéshez szükséges speciális segédeszközök kiválasztásában, tájékoztat a beszerzési lehetőségekről;
- figyelemmel kíséri a tanulók haladását, részt vesz a részeredmények értékelésében, javaslatot tesz az egyéni fejlesztési szükséglethez igazodó módszerváltásokra;
- együttműködik a tanulóval foglalkozó pedagógussal, és figyelembe veszi tapasztalatait, észrevételeit, javaslatait;
- terápiás fejlesztő tevékenységet végez a tanulóval való közvetlen foglalkozásokon,
- közreműködik az általános jellegű közvetlen (gyógy)pedagógiai munka előkészítésében, felméri a tanulók meglévő képességeit, ép funkcióit.

5. Kérésre tájékoztatják a szülőt, illetve fogadóóra alkalmával elemzik a tanuló fejlődését, az őt érintő események hatásainak összefüggését az állapotával. Szükség szerint részt vesznek a szülői értekezleteken, esetenként családlátogatáson. Közreműködnek a szakterületükkel kapcsolatos, iskolán kívül és belül tartott szabadfoglalkozásokon, kirándulásokon (tanulmányi séták, készségfejlesztő sportesemények, túrák, illetve társas, közösségi játékok).

6. Elkészítik a szakterületükhöz kapcsolódó iskolai dokumentumokat, adminisztrációs teendőket látnak el.

Beszámolókat, feljegyzéseket, foglalkoztatási ütemterveket készítenek, munkanaplót vezetnek. Kompetenciakörüknek megfelelően összeállítják, értékelik a pedagógiai-pszichológiai-gyógypedagógiai dokumentumokat, szakvéleményt készítenek az adott esetről. Vizsgálati véleményt adnak az

iskolaérettséggel kapcsolatos kérdésekben, és hatósági (gyámhatóság, bíróság) kérésre.

A **pszichopedagógus** a rehabilitációs célú foglalkozásokon részt vevő gyermekek, tanulók fejlődését, állapotát is külön nyilvántartási lapon kíséri figyelemmel. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdő, valamint a más fogyatékos (diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás) gyerekek állapotát az oktatási intézmény és a szülő kérésére véleményezi. Elrendeli a további vizsgálatokra utalást, ha a tanuló érdeke úgy kívánja. Javaslatot tesz arra, hogy a gyermeket egyes tantárgyakból a minősítés és értékelés alól felmentsék. Meghatározza az egyéni fejlesztést igénylő gyerekek nevelésével, oktatásával kapcsolatos feladatokat, szükség esetén a tankötelezettség magántanulói teljesítésének szakvéleményezésével.

Milyen anyagokkal és eszközökkel kell dolgoznia?

Munkájuk egy részét az adminisztrálás teszi ki. Dokumentálják a különböző diagnózisokat, rögzítik a foglalkozásokon való részvételt a naplóban. Összeállítják a foglalkozások menetét, ütemtervét. Munkájukról feljegyzéseket, beszámolókat készítenek.

Ezekhez a feladatokhoz a következő technikai eszközök szükségesek:

- kommunikációs eszközök (telefon, fax)
- irodatechnikai eszközök (nyomtató, szkennel)
- számítógép, internet hozzáférés
- egyéb alapvető irodaszerek

A fejlesztő foglalkozásokon többféle hagyományos eszköz és anyag áll rendelkezésükre, amelyekkel színesítik, kiemelik, bemutatják például a tananyagot. A közoktatási törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhöz

igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára. Ezek közé tartoznak például:

- speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
- speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök,
- általánosan használt egyéni fejlesztő eszközök, sportszerek, játékszerek, társasjátékok,
- általános jellegű, gyakran használt gyógyászati és rehabilitációs segédeszközök, elsősegélynyújtó felszerelés,
- alapvető fogyatékoság-specifikus, korai fejlesztő eszközök, játékok, tanórai fejlesztő taneszközök,
- az autisták, a diszlexiás, diszgráfiás, diszkalkuliás tanulók speciális kommunikációs és taneszközei,
- a pszichés fejlődés zavaraival küzdő személyek speciális fejlesztő és taneszközei.

Hol végzi a munkáját?

Idejük nagy részét belső munkahelyen, jellemzően intézményi keretek között, szervezett csoportokban vagy egyéni foglalkozásokon, a gyerekek körében töltik. A fejlesztő foglalkozások az erre a célra kialakított szaktermekben, tornatermekben folynak. A munkához szükséges eszközöket többnyire szakszertárban tárolják. Az adminisztrációs munka jelentős részét a tanári szobában vagy irodában végzik.

Fejlesztő pedagógusokat főként oktatási intézményekben, iskolákban, gyakorló és fogyatékos tanulók iskolájában, óvodákban, illetve pedagógiai szakszolgálatot ellátó intézményekben, nevelési tanácsadóknak alkalmaznak.

A pszichopedagógusok főbb alkalmazási területei:

- a gyermek- és ifjúságvédelem bentlakásos intézményei és a probléma-megelőzés ambuláns, területi intézményei,
- speciális állami és alapítványi iskolák, bölcsődék, csecsemőotthonok, kórházak,
- gyermek ideggondozók, neuropszichiátriai szakrendelők,
- nevelőintézetek, javítóintézetek,
- gyermekjóléti szakszolgálatok,
- nevelőszülői tanácsadó hálózat, rehabilitációs foglalkoztatók.

Munkája során kikkel kerül kapcsolatba, kikkel van dolga?

Napi kapcsolatban állnak a speciális foglalkoztatást igénylő tanulókkal, illetve azok szüleivel, hozzátartozóival. Közvetlen kapcsolatot tartanak fent továbbá a körzetes védőnővel, szociális munkással, pedagógusokkal, pszichológussal, logopédussal, gyógypedagógussal, és közvetlen vezetőjükkel, többnyire az intézmény igazgatójával. Munkájuk során lényeges az együttműködés számos hivatalos szervvel is, így az alábbiakkal

- Szociális és Munkaügyi Minisztérium,
- Oktatási és Kulturális Minisztérium,
- Magyar Fejlesztőpedagógusok és Gyógypedagógusok Nemzetközi Szakmai Egyesülete
- Magyar Gyógypedagógusok Egyesülete (MAGYE)
- Nevelési Tanácsadó
- Szakértői és Rehabilitációs Bizottságok (pl. Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság)
- hasonló speciális szakképzéssel foglalkozó iskolák, alapítványok
- Gyermekpszichiátriai Gondozó
- Családsegítő- és Gyermekjóléti Szolgálat
- Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet (OFI)

Követelmények

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?
- ◆ Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a szakma gyakorlása?
- ◆ Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?
- ◆ Milyen egyéb tulajdonságok megléte kedvező ebben a szakmában?
- ◆ Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni ehhez a szakmához?
- ◆ Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Milyen fizikai igénybevétellel, megterheléssel jár a munkavégzés?

A munkatevékenységekből adódó, fizikai megterheléssel járó igénybevétel, vagy az esetleges baleseti kockázat elenyésző ezeken a területeken. Feladatvégzésük szellemi igénybevételt jelent, fizikai megterhelés szempontjából könnyű munkának minősül.

Milyen környezeti ártalmakkal, hátrányokkal járhat a tevékenység gyakorlása?

Mindkét munkaterület nagyfokú figyelemösszpontosítást, összetett gondolkodást, módszeres elemzőképességet (diagnózis felismerése, foglalkozások menetének összeállítása, ezek megtartása, folyamatos fejlődés fenntartása) igényel.

A problémákkal való foglalkozás, mások gondjainak meglátása, felvállalása fokozott érzelmi igénybevételt jelenthet. Idegi és szellemi megterhelést, kimerültséget okozhat a stresszhelyzetek, konfliktusok kezelése, a gyermekek problémáinak megoldása, a tanulók pszichés zavarainak kezelése, az esetleges dühkitörések, agresszív viselkedés elhárítása. A személyes problémák, nehéz sorsok, olykor emberi tragédiák kezelése empátiát, nagy türelmet és érzelmi stabilitást igényel.

Milyen egészségügyi követelményeket támaszt ez a szakma?**A foglalkozás gyakorlását kizáró egészségi tényezők:**

- ép hallást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- jó beszélőképességet igénylő munka végzésére nem alkalmas
- fokozott figyelmet, összpontosítást igénylő munkát nem végezhet

- tartós kapcsolatteremtésre, folyamatos kapcsolatfenntartásra nem alkalmas
- együttműködést, fokozott figyelemmegosztást kívánó munkát nem végezhet

A foglalkozás gyakorlását korlátozó egészségi tényezők:

- jó látást igénylő munka végzésére nem alkalmas
- karok/kezek/ujjak fokozott használatát igénylő munkát nem végezhet

Fontos a jó beszédkésztség, a folyamatos és közérthető kommunikáció. Ehhez párosul az ép hallás a (személyes) kapcsolattartáshoz.

A megváltozott munkaképesség befolyásoló tényező lehet e feladatkörökben. Szellemi fogyatékkal élők, karjukat, kezüket, ujjukat mozgatni nem, illetve korlátozottan képesek nem alkalmasak a feladatok ellátására. Látásukban enyhén korlátozottak (pl. szemüvegesek) vagy hallókészülékkel kielégítően hallók, és értelmes, összefüggő kommunikációra képes egyének betölthetik ezeket a munkaköröket.

A feladatok ellátásához szükséges kompetenciák (képeségek):

Szakmai kompetenciák:

- különböző speciális szakterülethez (pl.: autizmus, diszlexia) kapcsolódó tudásanyag ismerete,
- a tanulóval való egyéni és csoportos foglalkozás módszereinek alapvető ismerete,
- a nevelés fő területeinek, általános fogalmainak, alapvető eszközeinek ismerete,

- az általános jellegű fejlesztő feladatok és alkalmazásuk alapvető jellemzői, tanulói eszközök és használati jellemzőik, szabályaik ismerete.

Személyes kompetenciák:

- elhivatottság, elkötelezettség,
- megbízhatóság, precizitás,
- stressztűrő képesség, konfliktusmegoldó készség,
- önállóság, gyakorlatias feladatértelmezés,
- kapcsolatteremtő/fenntartó készség, udvariasság,
- empátia- és segítőkészség, nyitottság,
- érzelmi stabilitás, tűrőképesség,
- titoktartás, elővigyázatosság,
- kreativitás, helyzetfelismerés,
- fejlődőképesség, önfejlesztés igénye,
- elfogadás, tolerancia,
- hitelesség,
- problémafeltárás és -megoldás.

„Ezen a területen az empátia, a szociális érzékenység, a segítőkészség rendkívül nagy szerepet játszik. A speciális foglalkoztatást igénylő gyerekek önértékelésének még többet jelent a dicséret. Néhány bátorító szó, néhány értékelő megjegyzés az ügyességéről, teljesítményének javulásáról. Ilyen kicsi, apró dolgokon is rengeteg múlik, sokszor egy ember életének sikeressége vagy sikertelensége” – mondja S. Judit.

Milyen tantárgyakban kell jó eredményt elérni?

- pedagógia vagy nevelési alapismeretek
- szociológia

- pszichológia
- magyar nyelv

Milyen érdeklődési kör a legelőnyösebb ebben a szakmában?

Mindkét munkaterületnek fontos eleme az együttműködés és együttgondolkodás másokkal, a csapatmunka, amely személyes kapcsolatokat igényel. Lényeges az alapvető érdeklődés az emberi kapcsolatokkal összefüggő viselkedés pszichológiája, a gyermekpszichológia alkalmazott módszerei, speciális eszközei, eljárásai iránt. Elengedhetetlen a naprakész tájékozottság az adott szakterületet érintő közoktatási és gyermekvédelmi jogszabályokról.

Az eszményi oktató szociális érzékenységgel, segíteni akarással, kreativitással, nyitottsággal jellemezhető, stabil személyiség. Ez a két szakterület is azoknak lehet igazán vonzó, akik érdeklődnek a pedagógiai, pszichológiai, szociológiai kérdések iránt, nyitottak környezetükre, és általában az embereket érdeklő problémákra. Jellemzően könnyedén és jól szervezik meg a maguk és a mások munkáját is, kedvelik az önállóságot, és munkájuk során nem riadnak meg a felelősség vállalásától.

Szakképzés

A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Mit kell tanulni a szakképzés során?
- ◆ Hol történik a szakképzés?
- ◆ Milyen iskolai előképzettségre van szükség?
- ◆ Mennyi ideig tart a szakképzés?
- ◆ Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?
- ◆ Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

A bolognai rendszerű, többszintű képzés bevezetésével párhuzamosan a gyógypedagógus képzés is fokozatosan átállt a többciklusú, alap- és mesterképzésből álló oktatásra. A gyógypedagógiai alapképzésen a hallgatók a képzés második szemeszterében szakosodnak. A képzés során a választható szakirányok egyike a rendkívül népszerű **pszichopedagógia** szakirány, ahol az új, egységes képzésben tanári és terapeuta tudásra készítik fel a hallgatókat.

Az alapképzési szakon szerezhető végzettségi szint:

- végzettségi szint: *alapfokozat* (baccalaureus, bachelor; rövidítve: BA)
- szakképzettség: *gyógypedagógus, pszichopedagógia szakirányon*
- szakképzettség angol nyelvű megjelölése: *Special Needs Educator and Therapist – Behavioral Disorders*

A mesterképzési szakon szerezhető végzettségi szint:

- végzettségi szint: *mesterfokozat* (magister, master; rövidítve: MA)
- szakképzettség: *okleveles gyógypedagógus (a szakirány megjelölésével)*
- a szakképzettség angol nyelvű megjelölése: *MA in Special Education*
- választható szakirányok: *gyógypedagógiai terápia szakirány*
fogyatékos emberek társadalmi integrációja szakirány

A pedagógiai alapképzettségre épülő **fejlesztőpedagógusi szakirányú továbbképzések** a www.felvi.hu honlap információi alapján a következő megnevezésekkel indulnak:

- fejlesztőpedagógus
- fejlesztő-differenciáló szakpedagógia
- fejlesztő, differenciáló pedagógia területen pedagógus szakvizsgára felkészítő

- fejlesztő óvodapedagógus szakterületen pedagógus szakvizsgára felkészítő

Mit kell tanulni a szakképzés során?

1. Pszichopedagógus

1.1. Gyógypedagógiai alapképzési szak - pszichopedagógia szakirány

A hallgatók a képzés során széleskörű tájékozottságra tesznek szert az emberi természetre és viselkedésre vonatkozó ismeretanyagból, a normál- és atipikus fejlődésről, a személyiségfejlődésről és annak zavarairól. Korszerű szemléletet, komplex módszertant és eszköztárat kapnak a kezükbe.

Alapozó képzés:

- általánosan művelő ismeretek
- gyógypedagógiai alapozó ismeretek

Szakmai törzsanyag:

- *szakterületi modul:*
  - a gyógypedagógus szakma és valamennyi szakterületének elméleti ismerete
  - a gyógypedagógus szakma és szakterületeinek gyakorlati, módszertani ismerete
  - az óvodai nevelés, illetve a közoktatás 1-6. (tanulásban akadályozottak pedagógiája, értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirányokon 1-10.) évfolyamán a nevelés-oktatás műveltségi területek szerinti alapozó és szakmódszertani ismeretek
- *a szakirányhoz tartozó speciális ismeretek:*
  - *szakirányú alapozó ismeretek* (a viselkedészavarok kórtana, inadaptáltak pszichológiája és pszichodiagnosztikája, a pszichopedagógia története,

pszichopedagógiai alapismeretek)

- *szakirányú szakterületi ismeretek* (a viselkedészavarok ok-okozati összefüggései, az ártalom- és tünetkombinációk értelmezése, a devianciák és a viselkedészavarok összefüggései, a gyermekvédelmi segítőrendszerek, a reszocializációs gondozás intézményrendszere, módszertana, a hátrányos helyzetű és/vagy szülői háttér nélküli gyermekek és fiatalok fejlesztésének, segítségének lehetőségei, a neurotikus személyiségfejlődés kérdései, terápiás lehetőségek, az antiszociális személyiségfejlődés kialakulása, a pszichotikus fejlődésirány problematikája, a személyiségfejlődési zavarokkal/viselkedésbeli problémákkal küzdő népességcsoportokhoz kapcsolódó bánásmód, az ellátás hazai módszerei és gyakorlata)

Gyakorlat:

- hallgatók hospitálásai
- egyéni és kiscsoportos gyakorlatok
- rendszeres heti intézményi gyakorlatok
- önismereti, kommunikációs, fejlesztő tréningek
- gyakorlatorientált stúdiumok keretében végzett gyakorlatok
- intézményen kívüli terep gyakorlat, melyet a hallgatók a 8. félévben teljesítenek

1.2. Gyógypedagógiai mesterképzési szak

Az alapképzésben megszerzett ismereteket tovább bővítő ismeretek:

- **alapozó** (a neveléstudomány új irányzatai, társadalompolitika, kutatómunka, az integratív/inkluzív gyógypedagógia társtudományi alapjai, úgymint a közösségi ellátás [Community Care], társadalmi és jogi feltételei, a képességfejlődés pszichológiai alapjai, nyelvészeti alapismeretek)

- **kötelező**
  - *gyógypedagógia-elmélet* (a fogyatékoság probléma- és társadalomtörténete, az integráció és a differenciáló pedagógia összefüggései, összehasonlító gyógypedagógia, antropológiai és etikai modellek a gyógypedagógiában)
  - *az integratív/inkluzív gyógypedagógia szakmai alapjai* (segítő szakmák és értékek, szakmai szolgáltatási rendszerek a gyógypedagógiában)
- **választható** (az egyes fogyatékoságtípusok jellemzői, gyógypedagógiai pszichopatológia, a fogyatékoság mint komplex jelenség, akadályozott emberek szexuális szocializációja)
- **kötelezően választható**
  - *gyógypedagógiai terápia szakirány*
    - klinikai gyógypedagógiai tanulmányok (klinikai gyógypedagógia, kognitív fejlődés-neuropszichológia, diagnosztikus rendszerek a gyógypedagógiai munkában, rehabilitáció az egészségügyben)
    - életkorok specifikuma
    - gyógypedagógiai intervenció (fejlesztő munka tervezése, kognitív képességfejlesztő eljárások, viselkedésterápiás eljárások, segítő kapcsolat)
    - terepgyakorlat (szakterületi gyakorlat/egyéni esetkezelés, szakszolgálati munka)
    - speciális terápiás fejlesztő eljárások az értelmi akadályozottság, hallássérülés, látássérülés, logopédiai megsegítést igénylők, pszichopedagógiai megsegítést igénylők, mozgáskorlátozottság, tanulási akadályozottság esetében
  - *fogyatékos emberek társadalmi integrációja szakirány*
    - az integratív/inkluzív gyógypedagógia alapjai

- az együttnevelés filozófiai alapjai
- az integratív/inkluzív didaktikai tervezés alapjai
- pedagógiai projektalkotás
- az integratív gyógypedagógia nevelésmélete
- elmélyülés a társadalomtudományban
- specializációk

2. Fejlesztőpedagógusi szakirányú továbbképzések

2.1 A fejlesztőpedagógus szakirányú továbbképzés célja olyan szakemberek (pedagógusok) képzése, akik pszichológiai, pedagógiai ismereteik birtokában szakszerűen végezhetik a különböző beilleszkedési és/vagy tanulási nehézségekkel küzdő gyermekek pedagógiai szűrését, prevencióját és korrekcióját csoportos és egyéni formában.

Megszerezhető ismeretek:

- a fejlődés-fejlesztés főbb elméleti koncepciói,
- a személyiség és az értelmi fejlődés életkori és individuális jellemzői,
- a tanulási nehézségek pszichológiai és pedagógiai diagnosztikája,
- a fejlesztés elméleti és gyakorlati kérdései, azok prevenció és korrekció formái, egyéni és csoportos módszerei.

2.3. A fejlesztő-differenciáló szakpedagógia szakirányú továbbképzés célja olyan tanítók, óvodapedagógusok képzése, akik pedagógiai, gyógypedagógiai, pszichológiai, patopszichológiai ismeretek birtokában nyitottabbá, empatikusabbá válnak. Fejlesztői (differenciáló) szakképzettségük birtokában képesek a 6-12 éves tanulók, ill. a 3-7 éves korú gyermekek képességeinek korrekciójára, személyiségfejlesztésére, az ehhez szükséges eszközök és

módszerek megválasztására, gyógypedagógus, gyógytornász segítségének igénybevételére, pedagógiai diagnosztikára, differenciált fejlesztésre.

Megszerezhető ismeretek:

– *Elméleti stúdiumok:*

- bevezetés a differenciálás pedagógiájába,
- a differenciálás pszichológiai alapjai,
- a fejlesztés fiziológiai alapjai, sajátos személyiségszerveződés okai, tünetei,
- differenciálás az egyes fejlődési-fejlesztési területeken,
- szervezés és tervezés,
- az egyéni tanulási folyamat differenciált irányítása,
- kötelező és szabadon választható stúdiumok.

– *Gyakorlati képzés:*

- önismereti és/vagy esetmegbeszélő csoport,
- hospitálás, tanulásirányítási gyakorlat,
- záródolgozat.

Hol történik a szakképzés?

Mindkét szakterületen felsőfokú intézményekben lehet szakirányú képzésben és továbbképzésben részt venni. Fejlesztőpedagógiai szakirányú továbbképzéseket több pedagógusképzéssel foglalkozó intézmény indít. Pszichopedagógus képzés viszont hazánkban csak az ELTE Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Karán folyik. Bővebb információk a www.felvi.hu honlapon olvashatók. PhD-képzésre az ELTE Pedagógiai és Pszichológiai Karán a Neveléstudományi Doktori Iskola Gyógypedagógiai programja ad részben lehetőséget. A továbbtanulás különböző tanfolyamok, szakirányú továbbképzések elvégzésével is lehetséges.

Milyen iskolai előképzettségre van szükség?

A gyógypedagógiai alapszakra a bejutás feltétele az érettségi bizonyítvány. A külföldön, vagy külföldi rendszerű középiskolában szerzett eredmények elfogadása, illetve átszámítása központilag történik. Továbbá a felvételi pontok számításánál jogcímenként külön-külön kell meghatározni a maximálisan adható többletpontokat azon pályázóknak, akiket előnyben kell részesíteni (fogycatékosság, gyermekgondozás, hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet miatt).

A fejlesztő pedagógusi szakirányú továbbképzéseken a részvétel feltétele legalább 2 év gyakorlat:

- pedagógusképzési területen óvó, tanító, gyógypedagógia, konduktor alapképzési szakon szerzett szakképesítéssel,
- bármely képzési területen tanári szakon szerzett szakképzettséggel,
- pedagógia, pszichológia képzési ágban pszichológia, pedagógiai szakon szerzett szakképesítéssel.

Mennyi ideig tart a szakképzés?

A képzési idő nappali, illetve levelező tagozaton 4 év. A szakirányt az 1 év után választják. Levelező képzésben a hallgatók tanóráit tömbösítve, legfeljebb 2 hetenként munkanapokon, vagy a heti pihenőnapon tartják. A mesterképzés 3 félévet vesz igénybe.

A fejlesztőpedagógiai szakirányú továbbképzések többnyire 4 félévesek (a fejlesztő-differenciáló szakpedagógiai képzés 3 félév).

Milyen költségekkel jár a képzés, és kapható-e támogatás?

A gyógypedagógiai alap- és mesterképzés is államilag támogatott, valamint költségtérítéssel formában egyaránt indul. A költségtérítés díja évente változhat.

A 2009/2010-es tanévre vonatkozó adatok alapján ez az összeg alapképzésben:

- nappali tagozaton 290.000 Ft/félév,
- levelező tagozaton 150.000 Ft/félév volt.

Mesterképzésben:

- nappali tagozaton 340.000 Ft/félév,
- levelező tagozaton 170.000 Ft/félév volt.

A fejlesztőpedagógus szakirányú továbbképzések költségtérítések. A 2009/2010-es tanév adatai alapján a képzési költség:

- Fejlesztőpedagógus: 100 000 -170 000 Ft / félév
- Fejlesztő-differenciáló szakpedagógia: 75 000 Ft / félév
- Fejlesztő, differenciáló pedagógia területen pedagógus szakvizsgára felkészítő: 75 000 Ft-90 000 Ft / félév
- Fejlesztő óvodapedagógus szakterületen pedagógus szakvizsgára felkészítő: 75 000 Ft / félév

Mekkora a képzésbe felvehető létszám?

A felvehető létszám a 2009/2010-es tanévre vonatkozik, és költségtérítéses formájú párjával együtt adjuk meg.

Alapképzésben:

- nappali tagozaton a minimális létszám 15, az irányszám 160,
- levelező tagozaton a minimális létszám 15, az irányszám 370 fő volt.

Mesterképzésben:

- nappali tagozaton a minimális létszám 15, az irányszám 100,
- levelező tagozaton a minimális létszám 20, az irányszám 120 fő volt.

A fejlesztőpedagógiai szakirányú továbbképzésekre a 2009/2010. tanévre

vonatkozó adatok alapján az intézmények 10- 35 fő között mozgó létszámkeretet határoztak meg, ami képzésenként változhat.

A szakkal/szakiránnyal kapcsolatos részletes információk megismerhetők a www.felvi.hu weboldal Szakkereső és Szakleírások menüpontja alatt.

Milyen karrierlehetősége lesz ezzel a végzettséggel?

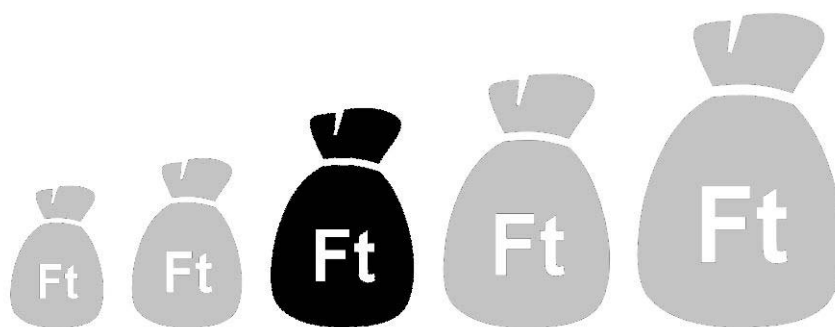
A *gyógypedagógus*okat korai fejlesztési intézményekben, gyógypedagógiai módszertani központokban, közoktatási intézményekben, gyermekotthonokban, az egészségügy, a gyermekvédelem, a szociális ellátórendszer, a civil szervezetek és az igazságügy egyes intézményeiben alkalmazzák. A végzett pszichopedagógusok a főbb területeken általában egyéb szakemberekkel (orvos, védőnő, pszichológus, pedagógus, szociális munkás és más rokon területek képviselői), csapatmunkában dolgoznak együtt.

Kereseti lehetőségek, elhelyezkedési kilátások

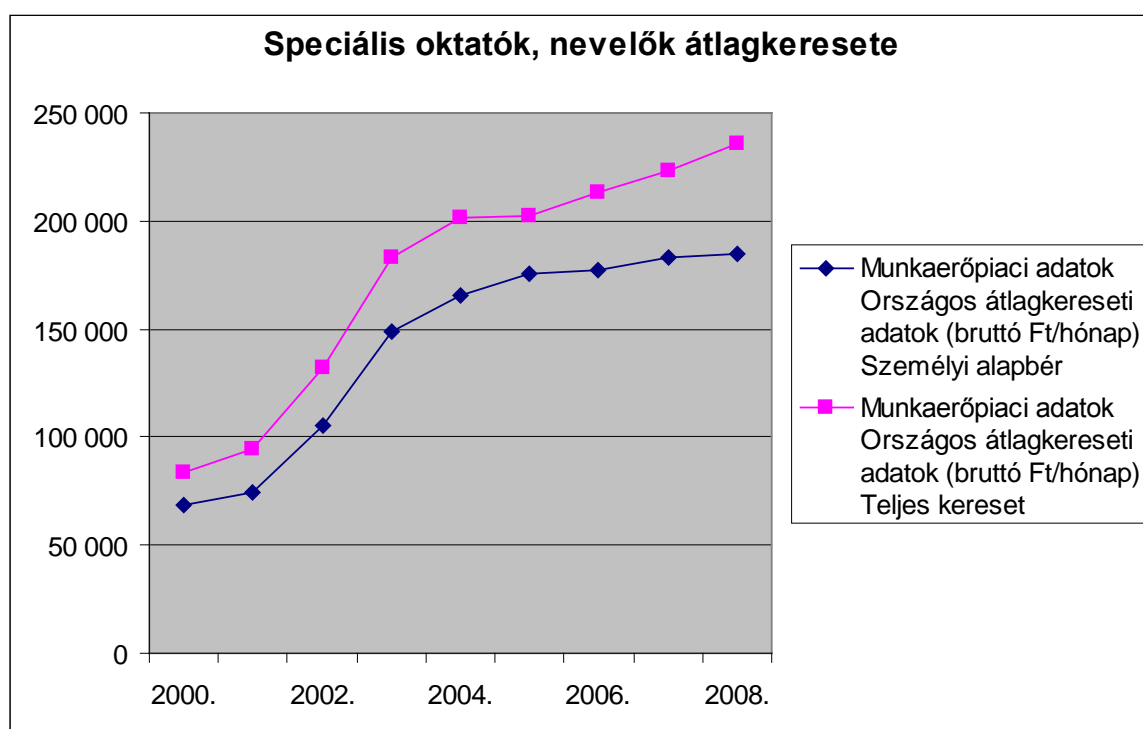
A következő kérdésekre kaphat választ:

- ◆ Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?
- ◆ Hányan szereztek szakképesítést az elmúlt időszakban?
- ◆ Hányan dolgoznak ebben a szakmában?
- ◆ Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?
- ◆ Hogyan alakult a munkanélküliek száma?
- ◆ Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

Hogyan alakult az átlagkereset a szakmában?

A speciális oktató, nevelő (pl. pszichopedagógus, fejlesztőpedagógus) hivatású alkalmazottak havi átlagbére 181.344 Ft körül alakult 2008-ban. Ezen a szakterületen az átlagjövedelem folyamatosan nő (2000 óta csaknem duplájára). A szakmai gyakorlattól és a szakterülettől függően ez az átlagbér 181.344 és 235.638 Ft között változhat. Ezzel a jövedelem az országos átlagkeresetet éri el.

Forrás: <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php>

A foglalkozásra jellemző átlagkeresettel kapcsolatos információk megtalálhatók az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapján: <http://foglalkozasok.afsz.hu>.

Hányan szereztek szakképesítést az elmúlt időszakban?

A pedagógus szakvizsga követelményeinek több egyetemen, főiskolán összesen 865 hallgató tett eleget, az alábbiak szerint:

- Eötvös József Főiskola – tanító, fejlesztési (differenciáló) szakirány 9;
- Bárczy Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola – 139;
- Pedagógiai és Pszichológiai Kar – 179;
- Eszterházy Károly Főiskola tánc- és drámapedagógus – 14;
- tanárképzési és tudástechnológiai szakon összesen 189;
- Természettudományi Főiskolai karon pedagógus-szakvizsga követelményeinek eleget tett: 6;
- Kaposvári Egyetem – tanító, fejlesztési (differenciáló) szakirány 10;
- Kecskeméti Főiskola – 31;
- Nyugat-Magyarországi Egyetem – 38;
- Benedek Elek Pedagógiai Kar – 13;
- Tessedik Sámuel Főiskola Pedagógiai Főiskolai kar – 77;
- egyházi intézményekben összesen 160 fő.

A végzettek több szakterületen tudnak elhelyezkedni.

Hányan dolgoznak ebben a szakmában?

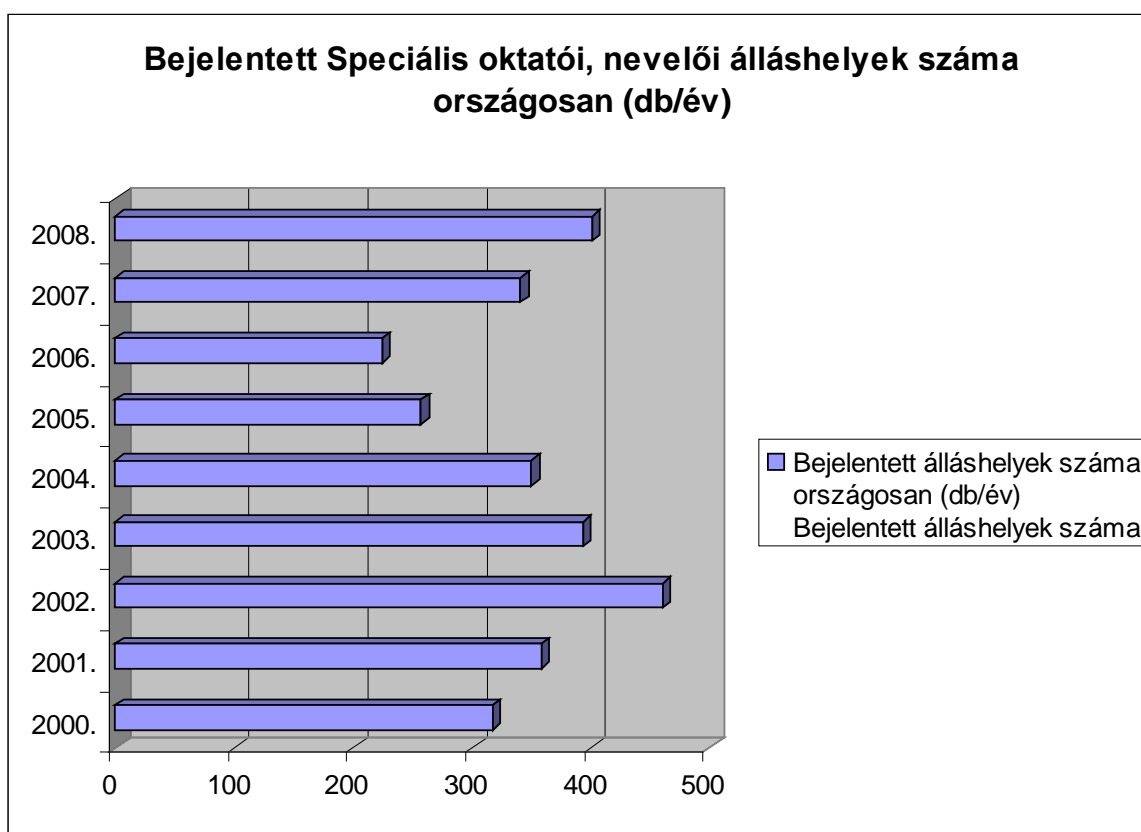
A 2008-as adatok alapján az országban 371 fő dolgozott speciális oktató-nevelő pedagógusként alkalmazásban.

Mekkora a munkaerő iránti kereslet ebben a szakmában?

Rövidtávú előrejelzés a szakma iránt mutatkozó keresletről: **növekedés**

A bejelentett speciális oktató-nevelő pedagógusi munkahelyek száma 2000 óta (317 álláshely) közel 150 %-kal nőtt. Ez elsősorban a magán oktatási intézmények megjelenésének tudható be.

Forrás: <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php>

Az Európai Unió által működtetett EURES-portálon közzétett álláshirdetések az EURES-tagoktól és partnerektől származnak, ezen belül is elsősorban az európai állami foglalkoztatási szolgálatoktól. A weblapra 2005-től fokozatosan felkerül valamennyi állás, melyet az európai állami foglalkoztatási szolgálatok hirdetnek meg. Az álláshirdetések számos foglalkozás művelőinek szólnak, valamint állandó és szezonális munkalehetőségeket is kínálnak. Tájékoztatást nyújtanak továbbá többek között a pillanatnyi kereseti lehetőségekről is az egyes országokban, köztük természetesen Magyarországon is.

Elérhetőség: www.europa.eu.int/eures/index.jsp

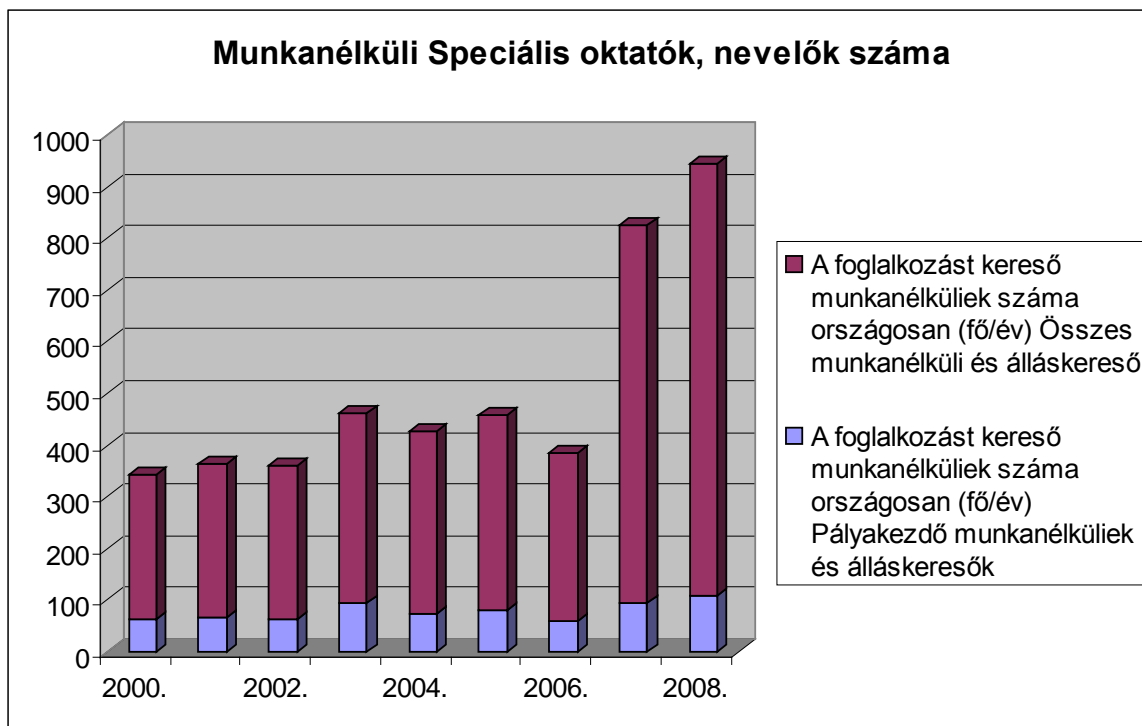
Hogyan alakult a munkanélküliek száma?

A munkanélküliek számának változása 2008-ban: **növekedés**

2000 óta a speciális oktató-nevelő pedagógusként munkahelyet keresők száma

növekedett (833). Ezt elsősorban a gazdasági válság, a közszféra létszámcsökkentése okozta.

Forrás: <http://www.epalya.hu/munka/foglalkozas.php>

További elhelyezkedésre, munkaerő-piaci tendenciákra vonatkozó adatok érhetők el a www.afsz.hu weboldal Statisztika menüpontja alatt.

Milyen más foglalkozási területre válthat át az ember viszonylag könnyen?

- Drámapedagógus
- Család- és gyermekvédelem szakos pedagógus
- Felügyelőtanár
- Integrációs fogadó pedagógus

Egyéb információs források

- **Elektronikusan elérhető információs források**
- **Nyomtatott kiadványok**

Hasznos információk az EUROPASS bizonyítványról:

Az Europass bizonyítvány a szakképzés során megszerzett szaktudást igazoló dokumentum. Segítségével a munkaadók és továbbképző intézmények könnyebben értelmezhetik a korábban már megszerzett szakképesítést. A bizonyítvány leírja a képesítés megszerzője által folytatott, sikeresen lezárt tanulmányok jellegét, szintjét, tartalmát. Olyan információkkal szolgál továbbá tulajdonosa szakképesítéséről, amelyeket az eredeti bizonyítványban nem tüntetnek fel:

- az adott képzésbe való belépés követelményei,
- megszerzett készségek és kompetenciák,
- az adott ország osztályzási skálája,
- továbbtanulás lehetséges következő szintje.

Formai szempontból az uniós szabványokat követi, és csak a szakképzést igazoló dokumentummal együtt érvényes. A bizonyítvány részei:

- a szakképesítés megnevezése és annak (jelenleg) angol, illetve német nyelvű fordítása,
- készségek és kompetenciák leírása,
- a bizonyítvánnyal betölthető foglalkozások köre,
- az eredeti bizonyítvány sorozatjele, sorszáma, a bizonyítvány kiállításának dátuma,
- a szakmai elméleti és gyakorlati tantárgyak megnevezése és osztályzata az ötfokú osztályzási skálának megfelelően,
- a bizonyítvány megszerzésének hivatalosan elismert módjai.

A bizonyítványt a vizsgáztató intézmények adják ki. A kérelmező a minimálbér havi összegének 5%-át kitevő térítési díjat fizet érte a vizsgaszervezőnek.

A tájékozódást segítő kiadványok:

Felsőoktatási felvételi tájékoztató (Oktatási Minisztérium, Országos Felvételi

Iroda) Évente megjelenő kiadvány.

A felsőfokú tanulmányokra készülő fiataloknak és felnőtteknek összeállított tájékoztató, melynek segítségével választhatnak intézményt, szakot az egyetemek és főiskolák világából.

Magyar Közlöny (Magyar Hivatalos Közlönykiadó Kft.)

A Magyar Közlönyből a szakképzéssel kapcsolatos hatályos jogszabályokról lehet tájékozódni.

Felsőoktatási vizsgakövetelmények (Educatio Társadalmi Szolgáltató Kht.)

Évente megjelenő kiadvány.

A kötet az érettségi kormányrendelet által meghatározott kötelező és a választható érettségi tárgyak követelményeit közli közép- és emelt szinten.

A választható tárgyak közül a gyakrabban választott és a felsőoktatási intézményekbe bejutáshoz leggyakrabban szükséges tantárgyak követelményeit ismerteti. A kötelező tárgyak vonatkozásában közli az Országos Közoktatási Intézet által összeállított érettségi feladatsorokat és azok megoldásait.

További ajánlott kiadványok:

- 200 x szép szakma (MFPI, letölthető kiadvány 2010)
- Foglalkozások Egységes Osztályozási Rendszere – FEOR-08 (KSH, 2011. január 1-jén lép hatályba)
- Iskolaválasztás előtt 2010 (MFPI, Bp., évente megjelenő kiadvány)
- Országos Képzési Jegyzék (NSZFI, Bp., 2009)
- Százszorszép szakma (MFPI, Bp., letölthető kiadvány 2009)

Ajánlott honlapcímek:

www.afsz.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat honlapja

www.budapestedu.hu/palyavalasztas – Fővárosi Oktatási Portál: hírek,

rendezvények, dokumentumok

<http://ec.europa.eu/eures> – az európai állás- és tanulmányi lehetőségekkel kapcsolatos információk felkutatását megkönnyítő portál

<http://ec.europa.eu/ploteus> – a PLOTEUS (Portal on Learning Opportunities throughout European Space) az európai tanulási lehetőségekről informál

www.epalya.hu – az Állami Foglalkoztatási Szolgálat pályaaorientációs és pályakorrekciós információs bázisa

www.fisz.hu – a Felvételi Információs Szolgálat (FISZ) portáloldala

www.felvi.hu – az Országos Felsőoktatási Információs Központ honlapja

www.fovpi.hu – a Mérei Ferenc Pedagógiai Intézet honlapja; számos információt, szolgáltatást kínálnak a pályaválasztással kapcsolatban

<http://portal.ksh.hu> – a Központi Statisztikai Hivatal honlapja, számtalan adat, információ, kimutatás többek között a munka világával kapcsolatban

www.nive.hu – a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet honlapja

www.nyak.hu – a Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Központ honlapja

www.npk.hu – a Nemzeti Pályainformációs Központ honlapja

www.ofi.hu az Oktatókutató és Fejlesztő Intézet honlapja

www.oh.gov.hu – az Oktatási Hivatal honlapja

www.okm.gov.hu– az Oktatási és Kulturális Minisztérium honlapja

www.scholarship.hu – a Magyar Ösztöndíj Bizottság honlapja. Információk külföldi ösztöndíjakról

www.sulinet.hu – Az Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. Honlapja; információk és szolgáltatások többek között diákoknak, hallgatóknak

www.szmm.gov.hu – a Szociális és Munkaügyi Minisztérium honlapja

www.tka.hu – a tudásközpontként működő, az EU-s támogatásokról képzéseket nyújtó, nemzeti nemzetközi oktatási-képzési pályázati programokat kezelő Tempus Közalapítvány honlapja

A gazdaság által igényelt szakmákról információk a következő oldalon

szerepelnek: <http://www.oh.gov.hu/szakkepzes/szakiskolai-osztondij>.